

С. В. Хім'як
помічник судді Київського окружного
адміністративного суду

УДК 343.114

РЕАЛІЗАЦІЯ ПРОКУРОРОМ ФУНКЦІЇ КРИМІНАЛЬНОГО ПЕРЕСЛІДУВАННЯ ПРИ ПЕРЕГЛЯДІ СУДОВИХ РІШЕНЬ В ПОРЯДКУ АПЕЛЯЦІЙНОГО ТА КАСАЦІЙНОГО ПРОВАДЖЕННЯ

Досліджуються основні процесуальні форми участі прокурора у перегляді судових рішень у кримінальному судочинстві України, аналізує загальні та спеціальні умови оскарження прокурором судових рішень. Розкриваються засоби реалізації прокурором кримінального переслідування у стадії апеляційного та касаційного провадження. На основі досліджень науковців-правників вносяться пропозиції щодо удосконалення чинного кримінально-процесуального законодавства України.

Ключові слова: прокурор, участь у перегляді судових рішень, кримінальне судочинство, кримінальне переслідування

Процесуальна діяльність прокурора зі здійснення кримінального переслідування однаковою мірою реалізується у кожній зі стадій кримінального судочинства. Це стосується також і таких судових стадій, як перегляд рішення у порядку апеляційного та касаційного провадження, де на прокурора покладається обов'язок довести перед судом обґрунтованість свого рішення про притягнення особи до кримінальної відповідальності.

Керуючись нормами Конституції та ст.ст. 348, 384 КПК України, які дають право на оскарження судових рішень, прокурор може ініціювати перегляд рішення суду першої інстанції в апеляційному чи касаційному порядку.

Незважаючи на те, що закон вимагає від прокурора активної участі у перегляді рішень суду в порядку апеляційного та касаційного провадження, у юридичній науці відсутній єдиний підхід щодо сутності прокурорської діяльності з оскарження судових рішень у кримінальних справах.

Окрім питання участі прокурора у стадіях з перегляду судових рішень були предметом дослідження таких науковців, як: В. В. Долежан, В. К. Звірбуль, П. М. Каркач, М. В. Косюта, Ю. Є. Полянський, В. М. Савицький, В. О. Середа, Ж. А. Сульженко, В. В. Сухонос, Ю. О. Фідря, М. С. Шалумов, О. Г. Халіулін та ін.

Однак з огляду на те, що чинний КПК України та Закон України "Про прокуратуру" не закріплюють за прокуратурою функції кримінального переслідування, у вітчизняній правовій літературі участь прокурора у перегляді судових рішень досліджувалась з точки зору реалізації ним функції нагляду або ж підтримання державного обвинувачення.

Так, дослідженнями підтримання державного обвинувачення в суді, Ж. О. Сульженко виділяє дві її складові:

- 1) обвинувальну діяльність;
- 2) діяльність прокурора зі сприяння суду в забезпеченні законності при судовому розгляді кримінальних справ, або законоохоронну [1, с. 49-50].

Схожої позиції дотримується М. І. Мичко, який розглядає участь прокурора у касаційному (тепер апеляційному провадженні) як одну з двох підфункцій, яку виконує

прокурор у рамках конституційної функції підтримання державного обвинувачення [2, с. 56].

На думку В. О. Середи, внесення апеляцій на незаконні і необґрунтовані судові рішення, постановлені місцевими судами, які не вступили в законну силу, виступає логічним продовженням процесуальної функції підтримання прокурором державного обвинувачення в суді [3, с. 34].

П. М. Каркач, погоджується в цілому з тим, що прокурор у контрольних судових інстанціях — апеляційні та касаційні, а також при перегляді судових рішень у порядку виключного провадження (тепер за нововивленими обставинами) сприяє правильному вирішенню справи, висловлюючи свою позицію щодо законності та обґрунтованості оскарженого вироку. Однак, автор вважає, що така діяльність прокурора не пов'язана ані з підтриманням державного обвинувачення, ані з засобами реалізації державно-правової функції кримінального переслідування [4, с. 14].

Інший підхід щодо досліджуваних проблем простежується у працях М. В. Косюти, Ю. Є. Полянського та В. В. Долежана. На їхню думку участь прокурора у контрольних стадіях процесу, як і порушення кримінальної справи чи підтримання державного обвинувачення у суді першої інстанції є самостійним елементом кримінального переслідування, здійснованого прокурором [5, с. 10; 6, с. 134-135]. Така позиція повною мірою відповідає рекомендаціям Ради Європи та знайшла відображення у Концепції реформування кримінальної юстиції України [7], Проекті КПК України (реєстраційний номер № 1233 від 13.12.2007) [8] та Рекомендаціях R(2000)19.

Концепція реформування кримінальної юстиції України закріплює кримінальне переслідування як виключну процесуальну функцію прокурора, яка полягає у “висуненні від імені держави обвинувачення, направлені кримінальної справи до суду, підтримання державного обвинувачення в суді, участі у перегляді судових рішень у кримінальних справах в апеляційні та касаційні інстанціях” [7]. Рекомендації R(2000)19 містять положення, що у всіх системах кримінального судочинства прокурори:

- а) приймають рішення про порушення і продовження кримінального переслідування;
- б) підтримують в суді кримінальне обвинувачення;
- в) подають апеляції на деякі судові рішення [9, с. 183].

У зв'язку з цим викликає заперечення позиція М. В. Руденка, що внесення прокурором апеляцій є засобом реалізації покладеної на нього правозахисної функції [10, с. 46-51]. На нашу думку, таке твердження справедливе для цивільного, господарського, адміністративного судочинства. щодо участі прокурора у перегляді судових рішень у кримінальних справах, то вважаємо, що її необхідно дослідити з позиції реалізації ним функції кримінального переслідування.

Для досягнення вказаної мети вирішенню підлягають наступні завдання:

- 1) визначення основних процесуальних форм участі прокурора у перегляді судових рішень у кримінальному судочинстві України;
- 2) характеристика змін та доповнень до Закону України “Про прокуратуру”, внесених Законом України “Про судоустрій і статус суддів” щодо оскарження прокурором судових рішень у кримінальних справах;
- 3) дослідження загальних та окремих (спеціальних) умов (підстав), необхідних для оскарження прокурором судових рішень;
- 4) окреслити засоби, за допомогою яких прокурором реалізується кримінальне переслідування у стадії апеляційного та касаційного провадження;
- 5) внести пропозиції щодо удосконалення чинного КПК України, які усунуть наявні суперечності щодо оскарження прокурором судових рішень у кримінальних справах.

На відміну від суб’єктів, які захищають власний інтерес у справі, прокурор, в силу свого службового становища, підтримуючи державне обвинувачення у суді, здійснює частину функції кримінального переслідування у судовій стадії кримінального судочинства. У широкому розумінні, будучи представником держави, прокурор здійснює представництво її інтересів у кримінальному процесі. Зазначений інтерес полягає у тому, щоб зложинці понесли заслужену відповідальність, щоб були забезпечені права потерпілих, а також

підсудних. По суті прокурор виступає учасником публічно-правового спору між державою в його особі та підсудним і його захисником [11, с. 14].

Варто зазначити, що функція кримінального переслідування реалізується прокурором також у випадку оскарження рішення суду іншими суб'єктами кримінального судочинства. У порядку передбачених КПК України строків на оскарження вироків, ухвал та постанов суду прокурор повинен ознайомлюватися з ними, а також з матеріалами судового слідства, апеляційними чи касаційними скаргами інших учасників процесу, подавати письмові зауваження та заперечення на них [12, с. 67]. У цьому випадку прокурор доводить перед судом, який переглядає рішення суду першої інстанції, законність та обґрунтованість засудження особи, доведеність її вини у вчиненні злочину.

На думку О. Г. Халіуліна, якщо прокурор — державний обвинувач оскаржує вирок суду, то кримінальне переслідування, здійснюване прокурором у суді, може перейти у наглядову діяльність. Іншої точки зору дотримується В. М. Савицький, В. К. Звірбуль та ін. На їхню думку, ніякого прокурорського нагляду у суді бути не може. Збереження за прокурором прав та обов'язків щодо оскарження рішень суду у кримінальних справах суперечить принципу незалежності судової влади, дозволяє прокуратурі втручатись у діяльність суду, підміняти вищестоящі судові органи і, по суті, означає здійснення прокуратурою недопустимого у правовій державі нагляду за судом. “Якщо прокурор своїми діями, повноваженнями утискає суд, то тим самим він принижує не тільки суд, але й саму прокурорську владу. Тому концепція, що прокурор виступає в суді як орган, який здійснює нагляд за законністю у діяльності суду, абсолютно неприйнятна. Суд не може бути піднаглядний прокуратурі. Прокуратура, безсумнівно, повинна залишатись органом кримінального переслідування, тобто виявляти злочинців, порушувати кримінальні справи, наглядати за розслідуванням, підтримувати державне обвинувачення, здійснювати нагляд за законністю виконання вироків” [13, с. 32].

Погоджуючись з викладеними думками науковців, вважаємо за необхідне додати, що реалізація прокурором кримінального переслідування під час перегляду судових рішень в апеляційному та касаційному порядку виключає можливість прокурора діяти в інтересах засудженого, інакше це суперечило б меті та завданням самого кримінального переслідування. У зв'язку з цим положення кримінально-процесуального законодавства ФРН щодо права обвинувача оскаржити вирок на користь засудженого вважаємо необґрунтованими, притаманними розшуковому процесу та такими, що суперечать змагальному кримінальному судочинству [14, с. 88].

У суді першої інстанції і в контрольних стадіях процесу прокурор виступає як державний обвинувач [15, с. 545].

Таку ж позицію займає М. С. Шалумов, який вказує, що повноваження прокурора з оскарження рішень суду у кримінальних справах в апеляційному та касаційному порядку входять до змісту кримінально-прокурорського переслідування та сприяють відстоюванню у суді у повному обсязі інтересів окремих осіб, суспільства та держави в цілому [16, с. 92].

Враховуючи зазначене, варто погодитись з позицією С. В. Прилуцького про те, що обвинувач (прокурор) є активним помічником суду, радником юстиції, який сприяє судді у формуванні його внутрішнього переконання з метою встановлення об'єктивної істини (правди) [17, с. 146].

Заслуговує на увагу думка Ю. О. Фідрі про обов'язковість участі прокурора в апеляційному розгляді справ публічного обвинувачення [18, с. 998-999]. У зв'язку з цим у КПК України необхідно передбачити норму відповідного змісту. На нашу думку, це дозволить забезпечити реалізацію принципу змагальності на цій стадії судочинства.

Враховуючи публічний характер діяльності прокурора у кримінальному судочинстві, варто погодитись з думкою про те, що у зв'язку з централізацією системи органів прокуратури, вищестоящий прокурор повинен бути наділений правом на перегляд рішень нижчестоящого прокурора, в тому числі і в суді [19, с. 8].

У юридичній літературі неодноразово пропонувалося зняти з прокуратури обмеження в подачі апеляційних подань [20, с. 226-227]. Незважаючи на це, до недавнього часу

суб'єктами апеляційного оскарження залишались

- 1) прокурор, що приймав участь у розгляді справи судом першої інстанції, а також
- 2) прокурор, що затвердив обвинувальний висновок — у межах обвинувачення, що підтримував прокурор, який приймав участь у розгляді справи судом першої інстанції (п. 8 ст. 348 КПК України).

Тільки ці прокурори могли реагувати на прийняття судом першої інстанції незаконних рішень. При цьому вони були обмежені обвинуваченням, яке було предметом розгляду в суді першої інстанції.

Таким чином, незважаючи на те, що ч. 2 ст. 25 КПК України покладала на прокурора обов'язок у всіх стадіях кримінального процесу вчасно вживати всіх передбачених законом заходів з усунення будь-яких порушень закону, від кого б ці порушення закону не виходили, кримінально-процесуальне законодавство не містило практично ніяких засобів прокурорського реагування на порушення чинного законодавства судом при розгляді кримінальної справи. Більше того, обмеживши прокурора, який мав право подавати апеляційне подання, його позицією, яку він займав у суді першої інстанції, законодавець практично позбавляв його можливості реагувати на порушення закону, допущені в суді першої інстанції, але не вплинути на процесуальну позицію прокурора [21, с. 38].

Аналіз норм КПК України до внесення до нього змін Законом України “Про судоустрій і статус суддів” від 7 липня 2010 року № 2453-VI [22] свідчить, що перегляд в апеляційній інстанції судових рішень, постановлених судами першої інстанції, був неможливим у зв'язку з обмеженістю прав прокурора; а в касаційній — у зв'язку з тим, ще вона має право скасовувати або змінювати вироки, ухвали і постанови лише за наявності трьох підстав із п'яти, передбачених ст. 367 КПК України. Таким чином, в окремих випадках рішення суду першої інстанції було остаточним, що суперечило загальним зasadам судочинства [20, с. 228].

На нашу думку, більш послідовним та обґрунтованим щодо досліджуваних проблем є позиція законодавців країн Європи та США, де прокуратура наділена додатковими гарантіями з оскарження рішень судів в апеляційному та касаційному порядку. Так, згідно КПК Франції за загальним правилом апеляційна скарга подається до апеляційного суду (в тому числі прокурором Республіки, державними органами, які порушили кримінальний позов, представником прокуратури при поліцейському трибуналі) в 10-денний строк з моменту оголошення вироку або отримання повідомлення про вирок, але генеральний прокурор при апеляційному суді має право принести апеляцію протягом двох місяців від дня внесення вироку [23, с. 307].

У зв'язку з цим вважаємо обґрунтованими та логічними положення вітчизняного КПК щодо права внесення апеляційної, касаційної скарги на вироки, рішення, ухвали і постанови судів прокурорами і заступниками прокурора в межах їх компетенції, незалежно від їх участі в розгляді справи в суді першої інстанції [24].

Заслуговує на увагу також нова редакція ст. 40 Закону України “Про прокуратуру”, відповідно до якої апеляційна, касаційна скарга на вирок, рішення, ухвалу і постанову суду можуть бути доповнені або змінені прокурором, який їх вніс, а також прокурором вищого рівня до початку розгляду справи судом.

Генеральний прокурор України, прокурори Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва і Севастополя і прирівняні до них прокурори, їх заступники мають право: відкликати із суду кримінальну справу, по якій обвинувачений не відданий до суду; відкликати або відмовитися від апеляційної, касаційної скарги, внесеної ним або нижчестоячим прокурором.

Вказані зміни до законодавства, яке регулює діяльність прокуратури з ініціюванням процедури перегляду судових рішень в порядку апеляційного та касаційного провадження, дозволить, на нашу думку, вирішити проблеми, які існували у даному напрямку діяльності до цього часу та були пов'язані з обмеженням прокурора-апелянта, котрий затверджував обвинувальний висновок, тією позицією, яку займав прокурор, що брав участь у суді

першої інстанції.

Аналіз вказаних змін до Закону України “Про прокуратуру” дозволяє також зробити висновок про те, що реалізація прокурором юридичного обов’язку щодо подачі апеляційної чи касаційної скарги можлива за наявності ряду загальних та окремих (спеціальних) умов (підстав).

Загальною умовою (підставою) для внесення державним обвинувачем, прокурором апеляційної чи касаційної скарги на рішення суду та перегляду справи судом вищестоящої інстанції є необхідність захисту публічного інтересу, порушеного незаконним або необґрунтованим рішенням.

Спеціальні умови для оскарження рішення суду визначаються обсягом прав прокурора та випливають з його процесуального статусу.

Для державного обвинувача, прокурора право на внесення апеляційної чи касаційної скарги виникає за умови формування внутрішнього переконання про наявність у внесеному рішенні суду фактічних даних, які вказують на підстави для перегляду рішення (ст.ст. 367, 398 КПК України) [25].

Відповідно до ст. 350 КПК України, в апеляції прокурор повинен обов’язково вказати на те, в чому полягає незаконність вироку, ухвали, постанови та докази на її обґрунтування [25]. Саме в цій частині скарги позиція прокурора у справі повинна знайти своє відображення, його внутрішнє переконання не тільки щодо законності прийнятого рішення, але й щодо його обґрунтованості та справедливості. Так, як свідчать дані з Витягу про узагальнення стану розгляду кримінальних справ про злочини у сфері економіки у судах Івано-Франківської області за 2009 рік із притягнутими до відповідальності 47 осіб до реального позбавлення волі було засуджено одну особу. Як свідчить судова практика, широкого застосування набула практика застосування ст.ст. 69 та 75 КК України, що не завжди є достатньо обґрунтованим з точки зору справедливості застосованого покарання [26, с. 54].

Враховуючи зазначене, у прокурора-апелянта за результатами вивчення вироку, ухвали, постанови чи іншого рішення суду першої інстанції повинно сформуватись внутрішнє переконання не тільки про відповідність його закону, але й відповідності застосованого покарання тяжкості вчиненого злочину.

Прокурор повинен також враховувати, що рішення суду може бути оскаржене з кількох підстав одночасно. Тому у відповідній частині апеляції чи касації він може посилатись на різні норми законодавства, які, на його думку, були порушені. Для цього важливе значення має детальне його вивчення. Щодо висновку про обґрунтованість прийнятого рішення, то він робиться на основі реального вивчення самих матеріалів справи.

Внутрішнє переконання прокурора у наявності підстав для оскарження рішення — це суб’єктивне його ставлення, яке сформувалось на підставі дослідження матеріалів справи.

Тому, прийнявши рішення про оскарження вироку чи постанови суду, прокурор повинен оцінити, чи не є ознаки для оскарження рішення в апеляційному чи касаційному порядку суто формальними, чи такими, що носять суб’єктивний характер.

Водночас, прокурор повинен мати на увазі, що у своїх вимогах щодо призначення покарання, викладених в апеляційній чи касаційній скарзі, він не може виходити за межі пред’явленого обвинувачення, а тому не може ставити питання перед вищестоящим судом про призначення більш суворого покарання, якщо цього вимагає потерпілий, приватний обвинувач або їх законні представники.

Державний обвинувач, який виступає як касатор чи апелянт, зобов’язаний не тільки навести доводи, якими він обґруntовує, в чому саме, на його думку, полягає неправильність вироку (чи іншого оскаржуваного рішення) і сутність вимоги, але й вказати конкретні докази, якими він обґруntовує свою позицію і які, на його думку, повинні бути досліджені судом вищестоящої інстанції, в тому числі ті докази, які раніше не досліджувались у суді першої чи апеляційної інстанції.

В апеляційній чи касаційній скарзі державному обвинувачу доцільно формулювати свої вимоги максимально можливо в межах наданих йому повноважень, оскільки в подальшому він може і зменшити їх, а суд вищестоящої інстанції, вирішуючи апеляційну чи касаційну скаргу, має право диференціювати варіанти можливих рішень як в бік максимально можливих вимог апелянта чи касатора, так і в бік їх зменшення.

Так, вимога прокурора про застосування найбільш суворого виду покарання потенційно включає в себе також вимогу про перегляд призначеного вироком суду покарання в бік погіршення становища засудженого, хоча й не в максимальних розмірах. Розглядаючи скаргу в межах максимально пред'явленої прокурором вимоги, суд вищестоячої інстанції, не знайшовши підстав для застосування до винного максимально можливого покарання, може все ж таки посилити йому покарання порівняно з тим, яке було призначене вироком суду першої (апеляційної) інстанції. Всі ці рішення цілком охоплюються межами прав та повноважень суду вищестоячої інстанції. У зв'язку з цим найбільш важливою для суду апеляційної (касаційної) інстанції є заключна частина скарги прокурора, оскільки нею встановлюються межі розгляду (перевірки) справи вищестоячим судом.

Вказівка на додаткові матеріали, які додаються до скарги, є важливою, оскільки вона, по-перше, призначена для обґрунтуваності доводів апелянта (касатора), викладених у скарзі, по-друге, призначаючи справу до розгляду, суддя апеляційної чи касаційної інстанції зобов'язаний вирішити у своїй постанові (про призначення справи до розгляду) основне питання всіх підготовчих дій, а саме: про обсяг доказів, які підлягають безпосередньому дослідженню в суді апеляційної (касаційної) інстанції, виходячи з необхідності забезпечити належну перевірку законності, обґрунтованості та справедливості вироку та, як наслідок, необхідність викликів в судове засідання свідків, експертів та інших осіб. Відсутність у скарзі вказівки на необхідність отримання додаткових матеріалів може привести до залишення їх без уваги суду вищестоячої інстанції, і, в результаті, можливе прийняття неправосудного рішення за результатами неповного дослідження матеріалів справи.

Враховуючи необхідність детального обґрунтування вимог прокурора, викладених в апеляційній чи касаційній скарзі, а також їх значення, особливу увагу прокурорам необхідно звертати на дотримання вимог п. 4 ч. 1 ст. 350 КПК України про необхідність вказівки на те, в чому полягає незаконність вироку, ухвали, постанови та доказів на її обґрунтування. Докази прокурора, який оскаржує рішення суду першої чи апеляційної інстанції, на їх підтвердження вимагають наведення або конкретних доказів, досліджених (не досліджених) судом першої (апеляційної) інстанції, або пред'явлення нових (додаткових доказів), або достатньої аргументації в обґрунтування допущених судом помилок та порушень.

Засобами, за допомогою яких прокурором реалізується кримінальне переслідування у стадії апеляційного та касаційного провадження є не тільки апеляційна та касаційна скарга, але й заперечення на них.

Враховуючи, що заперечення передбачають висловлення незгоди з позицією апелянта або касатора, викладеною у відповідній скарзі, можна зробити висновок, що ці заперечення є самостійною формою вираження вимог прокурора, який сформулював їх і вважає за необхідне довести до суду вищестоячої інстанції, як свою позицію у даній справі. Прокурор має право на підтвердження підстав оскарження рішення суду першої чи апеляційної інстанції (або заперечень проти скарги, поданої стороною захисту) пред'явити в суд вищестоячої інстанції нові матеріали та клопотання про виклик до суду вказаних ним свідків та експертів. Клопотання про це повинно бути сформульовано у скарзі або у запереченнях на скаргу сторони захисту. Докази, про отримання яких до справи клопоче прокурор, повинні бути обов'язково новими, тобто раніше не відомими як суду першої, так і апеляційної інстанції. Тому державний обвинувач, який клопоче про отримання чи витребування таких доказів, повинен довести суду, що вони не могли бути подані до суду першої (апеляційної) інстанції і не були досліджені в межах судового розгляду.

Таким чином, можна дійти висновку про те, що функція кримінального переслідування, здійснювана прокурором у кримінальному судочинстві, не завершується прийняттям рішення судом першої інстанції, а знаходить своє продовження у наступних стадіях судочинства у двох формах:

- 1) подачі апеляційних та касаційних скарг та ініціювання перегляду рішень за нововиявленими обставинами;
- 2) участі у відповідних стадіях процесу за умови оскарження даного рішення уповноваженими на те особами.

Нова редакція ст.ст. 37 та 40 Закону України “Про прокуратуру” дозволяє дійти висновку про те, що в ролі прокурора-апелянта може виступати як прокурор, який призначив державного обвинувача, так і вищестоящий прокурор у випадку доповнення чи зміни ним апеляційної скарги, а також про незалежність прокурора-апелянта від позиції державного обвинувача у суді першої інстанції.

Водночас необхідно відзначити певну непослідовність законодавця, який, передбачивши такі зміни до Закону України “Про прокуратуру” залишив поза увагою відповідні статті КПК України, які вимагають внесення аналогічних змін та доповнень.

Так, вважаємо за необхідне внести зміни до п. 8 ч. 1 ст. 348 КПК “Особи, які мають право подати апеляцію”, виклавши його у наступній редакції “прокурор і заступник прокурора в межах їх компетенції, незалежно від їх участі в розгляді справи в суді першої інстанції, а також помічники прокурора, прокурори управлінь і відділів у справах, в розгляді яких вони брали участь”.

Крім того, з огляду на зміни, внесені до ст. 40 Закону України “Про прокуратуру”, вважаємо за необхідне внести зміни до ч. 1 ст. 355 КПК України.

Зі змісту ч. 1 ст. 355 КПК України випливає, що відклікати апеляцію може лише прокурор, який її подав. У зв’язку з цим можна зробити висновок про неможливість відклікання її ні прокурором, який є учасником апеляційного розгляду, ні вищестоящим прокурором.

Положення даної статті створювали суттєві проблеми у випадку виникнення необхідності змінити, доповнити чи відклікати апеляційну скаргу, адже прокурор, який брав участь у розгляді справи в апеляційному порядку, змушений був звертатися з відповідним проханням до прокурора, який подав апеляцію. Жодних проблем не виникало у випадку згоди останнього з думкою прокурора, який брав участь в апеляційному провадженні. Однак, якщо апелянт відмовляється внести до поданої апеляції зміни, запропоновані прокурором-учасником апеляційного розгляду, в останнього виникала проблема щодо відстоювання конкретної позиції перед судом.

З внесенням змін до Закону України “Про прокуратуру” щодо зміни апеляційної, касаційної скарги та відклікання справи із суду вважаємо за доцільне доповнити ст. 355 КПК України частиною другою та третьою положеннями наступного змісту: “Апеляційна скарга на вирок, рішення, ухвалу і постанову суду можуть бути доповнені або змінені прокурором, який її вніс, а також прокурором вищого рівня до початку розгляду справи судом.

Генеральний прокурор України, прокурори Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва і Севастополя і прирівняні до них прокурори, їх заступники мають право відклікати або відмовитися від апеляційної скарги, внесеної ним або нижчестоячим прокурором”.

Список використаних джерел

1. Сульженко, Ж. А. Проблемы участия прокурора в судебном разбирательстве уголовных дел [Текст] : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.11 / Сульженко Жанна Александровна.. — Х., 1995. — 204 л.
2. Мычко, Н. И. Прокуратура Украины: роль и место в системе государственной власти [Текст] / Н. И. Мычко. — Донецк : Донеччина, 1999. — 256 с.
3. Середа, В. О. Проблеми підвищення ефективності діяльності прокурора з підтримання державного обвинувачення в суді [Текст] : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.10 / Середа Віктор Олександрович ; Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого. — Х., 2005. — 233 арк.

4. *Каркач, П. М.* Державне обвинувачення в суді: конституційна функція прокуратури [Текст] : [навч.-метод. посіб.] / П. М. Каркач. — Х. : Право, 2007. — 208 с.
5. *Долежан, В. В.* Вимоги до прокурорів обвинувачів у світлі рекомендацій Ради Європи [Текст] / В. В. Долежан, Ю. Є. Полянський // Вісник прокуратури. — 2003. — № 12. — С. 9-14.
6. *Косюта, М. В.* Прокурорська система України в умовах демократичного суспільства [Текст] / М. В. Косюта. — Одеса : Юридична література, 2002. — 321 с.
7. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 15 лютого 2008 року “Про хід реформування системи кримінальної юстиції та правоохоронних органів : Указ Президента України від 08.04.2008 р. № 311/2008 [Текст] // ОВУ. — 2008. — № 27. — Ст. 838
8. Проект Кримінально-процесуального кодексу України. Реєстраційний № 1233 від 13.12.2007 р. [Електронний ресурс] Офіційний сайт Верховної Ради України. — http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webproc4_1?id=&pf3511=31115
9. Рекомендація Rec(2000)19 “Про роль прокуратури в системі кримінального судочинства”. Прийнята Комітетом Міністрів держав-членів Ради Європи 6 жовтня 2000 року [Текст] // Державне обвинувачення: довідник з питань організації роботи з підтримання державного обвинувачення в судах : [довід. вид.] / упоряд. : С. М. Бурдейний, В. П. Лобач, М. В. Куратов та ін. ; відп. ред. В. В. Кудрявцев. — К., 2003. — С. 173-184.
10. *Руденко, М.* Нагляд за додержанням прав та свобод людини і громадянина [Текст] / М. Руденко // Вісник прокуратури. — 2007. — № 2. — С. 46-51.
11. *Сухонос, В. В.* Прокуратура в механізмі української держави: проблеми теорії та практики [Текст] : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра юрид. наук : спец. 12.00.10 “Судоустрій”; “Прокуратура та адвокатура” / В. В. Сухонос ; Одеська національна юридична академія. — Одеса, 2009. — 33 с.
12. *Козьяков, І. М.* Прокурор в апеляційному провадженні у кримінальних справах [Текст] : [навч. посіб.] / І. М. Козьяков, Н. В. Лісова. — К. : Алерта, 2010. — 148 с.
13. *Савицкий, В. М.* Кризис прокурорського надзора [Текст] / В. М. Савицкий // Соціалістическая законность. — 1991. — № 1. — С. 31-32.
14. *Филимонов, Б. А.* Уголовный процесс ФРГ [Текст] / Б. А. Филимонов. — М. : Изд-во Москов. ун-та, 1974. — 117 с.
15. *Полянський, Ю. Е.* Функції и компетенция прокуратуры [Текст] / Ю. Е. Полянський // Перспективи судово-правової реформи в Україні : [зб. наук. пул.] / за ред. С. В. Ківалова. — Одеса : Юридична література, 2009. — С. 544-548.
16. *Шалумов, М. С.* Уголовное преследование как функция прокуратуры [Текст] / М. С. Шалумов // Правоведение. — 1996. — № 4. — С. 87-93.
17. *Прилуцький, С. В.* Прокуратура як незалежний орган судової влади та самостійний інститут кримінальної юстиції [Текст] / С. В. Прилуцький // Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції “Вдосконалення діяльності прокуратури — шлях до реформування кримінальної юстиції” (м. Львів, 28 травня 2010 року). — Львів : Галицький друкар, 2010. — С. 146-151.
18. *Фідря, Ю. О.* Участь прокурора в апеляційному провадженні [Текст] / Ю. О. Фідря // Актуальні проблеми держави і права : [зб. наук. пр.]. — Одеса, 2004. — С. 997-1003.
19. *Амирбеков, К.* Правовой статус прокурора в судебных стадиях уголовного процесса [Текст] / К. Амирбеков // Законность. — 2002. — № 8. — С. 7-8.
20. *Маляренко, В. Т.* Перебудова кримінального процесу України в контексті Європейських стандартів [Текст] : [монографія] / В. Т. Маляренко. — К., 2005. — 512 с.
21. *Середа, В. О.* Як підвищити ефективність державного обвинувачення в суді [Текст] / В. О. Середа. — Х. : Харків юридичний, 2007. — 304 с.
22. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 07.07.2010 р. № 2453-VI [Електронний ресурс] // ВВР. — 2010. — № 41-42. — Ст. 529.
23. *Молдоеван, А. В.* Кримінальний процес: Україна, ФРН, Франція, Англія, США [Текст] : [навч. посіб.] / А. В. Молдоеван. — К. : Центр навчальної літератури, 2005. — 352 с.
24. Про прокуратуру : Закон України від 05.11.1991 р. № 1789-XII // ВВР. — 1991. — № 53. — Ст. 793.
25. Кримінально-процесуальний кодекс України [Текст] : [офіц. вид.]. — К. : Ін Юре, 2004. — 272 с.
26. Накази, вказівки, інструкції, розпорядження прокуратури Івано-Франківської області [Текст]. Наряд № 2. — 2009 р. — С. 54.

Надійшла до редакції 26.04.2011

Химяк С. В. Реализация прокурором функции уголовного преследования во время пересмотра судебных решений в порядке апелляционного и кассационного производства

Исследуются основные процессуальные формы участия прокурора в пересмотре судебных решений в уголовном судопроизводстве Украины, анализирует общие и специальные условия их обжалования. Раскрываются средства реализации прокурором уголовного преследования в стадии апелляционного и кассационного производства. На основе исследований ученых-криминалистов вносятся предложения по усовершенствованию действующего уголовно-процессуального законодательства Украины.

Ключевые слова: прокурор, участия в пересмотре судебных решений, уголовное судопроизводство, уголовное преследование.

Khimiak, S. V. Realization of the Function of Criminal Pursuit by a Public Prosecutor during the Revision the Court Decisions in the Appeal Instance

The author of the article probes the basic judicial forms of participation of public prosecutor in the revision of court decisions in the criminal trial of Ukraine, analyses the general and special conditions of their appeal. In the article facilities of realization of the criminal proceeding a public prosecutor open up in the stage of the appeal proceeding. On the basis of researches of scientists-criminal lawyers brought in suggestion on the improvement of current crime-procedure legislation of Ukraine.

Key words: public prosecutor, participations in revision of judgements, criminal legal proceedings, criminal prosecution.

